

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Съвет на Европа/Европейски съд по правата на човека, 2013 г. Този превод не обвързва Съда. За допълнителна информация моля вижте пълните указания за авторските права в края на документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

ТРЕТА СЕКЦИЯ

ДЕЛО ROGHOSYAN AND BAGHDASARYAN СРЕЩУ АРМЕНИЯ

(Жалба no. 22999/06)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

12 юни 2012 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

12/09/2012

*Това решение е окончателно в съответствие с член 44 § 2 от Конвенцията.
То може да претърпи редакционни промени.*

По делото Poghosyan and Baghdasaryan срещу Армения,
Европейският съд по правата на човека (трета секция), заседаващ
като камера, в състав:

Josep Casadevall, *председател*,
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
Ján Šikuta,
Ineta Ziemele,
Luis López Guerra,
Kristina Pardalos, *съдии*,

и Santiago Quesada, *секретар на секцията*,

след проведено закрито заседание на 22 май 2012 г.,

постанови следното решение, прието на горепосочената дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (по. 22999/06) срещу Република Армения, подадена до Съда на основание член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от двама арменски граждани, г-н Армен Погосян и г-жа Анахит Багдасарян („жалбоподателите“), на 16 май 2006 г.

2. Жалбоподателите са представлявани от г-жа S. Safaryan, адвокат с практика в Ереван. Арменското правителство („правителството“) е представлявано от своя служител (агент) г-н G. Kostanyan, представител на Република Армения пред Европейския съд по правата на човека.

3. Г-н Погосян („първият жалбоподател“) твърди, по-специално, че не му е било присъдено обезщетение за неимуществени вреди за упражнено върху него насилие, за незаконен арест и задържане и за несправедливо осъждане.

4. На 20 ноември 2008 г. правителството е било уведомено за жалбата. Също така е било взето решение за едновременно произнасяне по допустимостта и основателността на жалбата (член 29 § 1).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО

5. Жалбоподателите са родени съответно през 1976 г. и 1932 г. и живеят в Саратовка, Армения.

6. Втората жалбоподателка е майка на първия жалбоподател.

7. На 8 октомври 1998 г. първият жалбоподател е бил отведен в полицейското управление по подозрение, че е извършил изнасилване и убийство. Бил е изготвен протокол за арестуването на жалбоподателя, в който като причина за ареста е било посочено „убийство“ и който той е подписал. В полицейското управление първият жалбоподател е бил малтретиран от няколко полицейски служители и по-късно, по време на разпита му пред следовател е признал, че е извършил престъплението.

8. На 11 октомври 1998 г. първият жалбоподател е бил задържан под стража, а на 21 октомври 1998 г. му е било предявено обвинение в изнасилване и убийство.

9. На 29 март 1999 г. окръжният съд в Лори го е намерил за виновен и го е осъдил на петнадесет години затвор, използвайки като мотив за осъждането, *inter alia*, самопризнанията му. Тази присъда е била потвърдена от Наказателния и военно-апелативен съд и от Касационния съд съответно на 20 май и на 16 юни 1999 г. Изглежда, че по време на производството първият жалбоподател е твърдял безуспешно, че самопризнанието му е било изтръгнато със сила.

10. Съответно на 16 април и на 1 юли 2002 г. Конвенцията и Протокол № 7 са влезли в сила за Армения.

11. На 24 ноември 2003 г. от службата на главния прокурор е било подадено искане за възобновяване на делото на жалбоподателя поради новооткрити обстоятелства, които доказват, че той е невинен. Поточно, след извършването на подобно престъпление е бил открит истинският извършител на престъпленията, приписани на първия жалбоподател. Освен това, присъдата на първия жалбоподател е била основана на подправени доказателства, събрани в нарушение на закона.

12. На 2 април 2004 г. Касационният съд е решил да удовлетвори искането, да отмени присъдата на първия жалбоподател и да върне делото за ново разследване. За да достигне до това решение, Касационният съд е счел за доказано, че след присъдата на първия жалбоподател са били открити нови обстоятелства, които през дадения период не са били известни на съдилищата. Тези обстоятелства са дали основание да се вярва, че по време на разглеждането на делото на първия жалбоподател е имало нарушения на наказателно-

процесуалното право, които вероятно са се отразили на обективното, пълно и всеобхватно разглеждане на делото.

13. На 17 април 2004 г. е било образувано наказателно производство срещу следователя и няколко полицейски служители, които са работили по първоначалното дело на жалбоподателя. Те са били обвинени в превишаване на правомощията си, принуждавайки жалбоподателя на даде показания.

14. По същото време, след излежаването на около пет години и шест месеца от присъдата си, първият жалбоподател е бил освободен от затвора, поемайки писмено задължението да не напуска местоживеенето си.

15. На 29 април 2004 г. наказателното производство срещу първия жалбоподател е било прекратено на основание чл. 35 § 1(2) от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) поради липса на престъпление.

16. На същата дата службата на главния прокурор е изпратила писмо до първия жалбоподател, в което го е уведомила за това решение и за факта, че от този момент нататък той се счита за „оправдано лице“ и има право да търси обезщетение по гражданско-правен ред. В писмото се казвало също така, че службата на главния прокурор моли жалбоподателя да прости допуснатата съдебна грешка.

17. На 6 май 2004 г. първият жалбоподател е бил признат за жертва. В решението се казвало, че той е претърпял психологически и физически увреждания и материални вреди заради незаконните действия на полицейските служители и органите на разследването.

18. На 15 юни 2005 г. окръжният съд в Лори е признал двама от полицейските служители за виновни по всички обвинения, осъдил ги е на три години лишаване от свобода и им е забранил да заемат определени длъжности за срок от две години, но е приложил амнистия, поради което те не е трябвало да излежават ефективно присъдите си. Окръжният съд е намерил, *inter alia*, че на 8 октомври 1998 г. първият жалбоподател и брат му са били отведени в дадено полицейско управление, където полицаите малтретирали първия жалбоподател, за да го принудят да направи самопризнания. Когато първият жалбоподател е отказал да направи това, един от полицаите го е ритнал и ударил и след това го е задържал незаконно в полицейското управление. По-късно същия ден двама от полицейските служители са продължили да бият първия жалбоподател. Един от тях е ударил ушите му с две ръце, в резултат на което лявото му тъпанче се е спукало. След това са донесли бутилка и са се опитали да накарат първия жалбоподател да седне върху нея. В същото време в съседното помещение друг полицейски служител е бил брат му, като първият жалбоподател е чувал неговите викове. Осъзнавайки, че няма друг начин да избегне насилието, първият жалбоподател е признал

извършването на убийството. На следващия ден, преди да заведе първия жалбоподател за оглед на местопрестъплението, един от полицейските служители го е ударил няколко пъти като предупреждение. След това на 14, 16 и 19 октомври 1998 г. първият жалбоподател е бил воден от килията си до полицейското управление, където полицейските служители са продължили да го малтретират, за да го накарат да признае, че е изнасилил жертвата преди да я убие, което първият жалбоподател е бил принуден да направи, тъй като не е могъл да понесе насилието върху него.

19. Това решение не е било обжалвано.

20. На 17 септември 2004 г. първият жалбоподател е подал до съдилищата граждански иск, в който е поискал да му бъдат присъдени имуществени вреди в размер на 34 050 000 арменски драми (AMD) за претърпяното насилие, незаконното задържане и несправедливата присъда. Той се е позовал на членове 3, 5 и 6 от Конвенцията.

21. На неопределена дата г-жа Багдасарян („втората жалбоподателка“) е встъпила в производството като съ-ищец, искайки да ѝ бъдат присъдени вреди в размер на около половината от имуществените вреди, претендирани от жалбоподателя.

22. На неопределена дата първият жалбоподател е подал допълнителен иск за неимуществени вреди в размер на 60 000 000 драми. Той е твърдял, *inter alia*, че макар и досега да е искал присъждането само на имуществени вреди, той всъщност е претърпял по-големи неимуществени вреди. Съгласно практиката по Конвенцията в такива случаи се присъждат неимуществени вреди.

23. На 28 април 2005 г. районният съд на Кентрон и Норк-Мараш в Ереван отхвърля иска за неимуществени вреди на основание, че член 17 от Гражданския кодекс не предвижда присъждането на такъв вид вреди. Районният съд е уважил частично иска за имуществени вреди, намирайки, *inter alia*, че съгласно член 66 от ГПК първият жалбоподател – като оправдано лице – има право на обезщетение за имуществени вреди за незаконен арест, задържане, обвинение и присъда, и му е присъдил обезщетение от 6 250 000 драми за нереализиран доход за периода между 11 октомври 1998 г. и 17 април 2004 г. На втората жалбоподателка е било присъдено обезщетение в размер на 1 500 000 драми за пътни разноси, разходи за пощенски пратки и за адвокатско възнаграждение.

24. На 12 май 2005 г. първият жалбоподател е обжалвал.

25. На 31 август 2005 г. гражданският апелативен съд е отхвърлил жалбата и е потвърдил решението на районния съд.

26. На 16 септември 2005 г. жалбоподателите са подали касационна жалба.

27. На 18 ноември 2005 г. Касационният съд е отхвърлил жалбата на жалбоподателите.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО

А. Граждански кодекс (в сила от 1 януари 1999 г.)

28. Относимите разпоредби на Гражданския кодекс предвиждат:

Член 17: Обезщетение за вреди

„1. Всяко лице, чиито права са били нарушени може да иска пълно обезщетение за претърпените вреди, освен ако законът или договор предвиждат по-нисък размер на обезщетението.

2. Вреди са разходите, които лицето, чиито права са били нарушени, е направило или предстои да направи във връзка с възстановяването на нарушените права, загубеното имущество или щетите върху него (материални вреди), включително пропуснати ползи, които лицето би могло да получи в нормални условия на гражданския живот, ако правата му не са били нарушени (нереализиран доход). ...“

Член 1064: Отговорност за вреди, причинени от незаконни действия на следовател, орган на разследването, прокуратурата или съдилищата

„1. Вреди, причинени, в резултат на незаконна присъда, [незаконно] наказателно преследване, [незаконно] налагане на превантивна мярка под формата на задържане под стража или на писмено поемане на задължението да не се напуска дадена територия и [незаконно] налагане на административно наказание се обезщетяват изцяло, съгласно предписана в закона процедура, от Република Армения, независимо от вината на разследващите органи, прокуратурата или съдилищата. ...“

В. Наказателно-процесуален кодекс (в сила от 12 януари 1999 г.)

29. Относимите разпоредби на Наказателно-процесуалния кодекс гласят:

Член 35: Обстоятелства, при които се прекратява наказателното производство или наказателното преследване

„1. Наказателно производство (*թրեւիշին գործի փարսւթ*) или наказателно преследване (*թրեւիշին հետապնդում*) не се образува, а образуваното наказателно преследване се прекратява, ако: ... (2) деянието не представлява престъпление;...”

Член 66: Оправдано лице

„1. Дадено лице се смята за оправдано, ако наказателното преследване или наказателното производство срещу него е било прекратено поради ...причините,

посочени в [, *inter alia*, член 35 § 1(2) от] този кодекс или ако е било оправдано по силата на съдебно решение.

...

3. Оправданото лице има ...право да търси пълно обезщетение за имуществените вреди, претърпени в резултат на незаконния му арест, обвинение или присъда, вземайки предвид възможната пропусната печалба. ...“

III. ПРИЛОЖИМИ ДОКУМЕНТИ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА

Обяснителен доклад към Протокол № 7 към Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (ETS No. 117)

30. Относителните части на обяснителния доклад гласят следното:

Член 3

„22. Този член предвижда присъждането, при определени условия, на обезщетение на жертва на съдебна грешка.

На първо място, засегнатото лице трябва да е било осъдено за извършването на престъпление с влязла в сила присъда и да е изтърпяло наказание по силата на тази присъда. Съгласно дефиницията, която се съдържа в обяснителния доклад към Европейската конвенция за международно признаване на присъди, една присъда е окончателна, „ако, е придобила т.нар. сила на присъдено нещо. Това е така, когато тя е неотменима, т.е. когато вече няма правни средства за нейното преразглеждане или когато страните са използвали всички тези средства или не са се възползвали от тях в предвидения за това срок.“ От това следва, че по принцип една присъда не се счита за окончателна, ако вътрешното право предвижда възможност производството да бъде възобновено. Този член също така не се прилага и при случаи, при които обвиненията са свалени или обвиняемият е бил оправдан от съд на първа инстанция или, в случай на обжалване, от горестоящ съд. Ако обаче в държава, в която такава възможност е предвидена в закона, на лицето е позволено да обжалва след изтичане на срока за това и при това обжалване присъдата му е била отменена, ако са спазени останалите условия, предвидени в този член, и по-точно условията, посочени в параграф 24 по-долу, този член може да бъде приложим.

23. На второ място, настоящият член се прилага, само когато присъдата на лицето е била отменена или то е било помилвано и в двата случая въз основа на ново или новооткрито обстоятелство, което несъмнено доказва, че е била извършена съдебна грешка – т.е. сериозен недостатък на съдебния процес, който е довел до голяма вреда за осъденото лице. Следователно този член не изисква заплащането на обезщетение, ако присъдата е била отменена или лицето е било помилвано на някакво друго основание. Този член няма за цел да установи правила относно характера на процедурата, която да бъде следвана при установяването на съдебната грешка. Това е въпрос, който трябва да бъде решен от вътрешното право и практика на засегнатата държава. Думите „или е

последвало помилване“ са били включени, защото съгласно някои системи за помилване в някои случаи след постановяването на окончателна присъда помилването е по-подходящо средство от съдебно производство по отмяна на присъдата.

24. На последно място, не се дължи обезщетение съгласно тази разпоредба, ако бъде доказано, че навременното неразкриване на неизвестното обстоятелство се дължи изцяло или отчасти на осъденото лице.

25. Във всички случаи, при които тези условия са изпълнени, се изплаща обезщетение „съгласно закона или практиката на съответната държава“. Това не означава, че ако законът или практиката не предвиждат такова обезщетение, то не се изплаща. Това означава, че законът и практиката в държавата трябва да предвиждат изплащането на обезщетение във всички случаи, към които се прилага този член. Целта е държавите да бъдат задължени да обезщетяват лицата само в ясни случаи на съдебна грешка, в смисъл, че тогава би имало признаване, че засегнатото лице несъмнено е невинно. Целта на този член не е да гарантира обезщетение без да са изпълнени всички условия, например, когато въззивен съд отменя присъда, тъй като е открил обстоятелство, което повдига разумно съмнение относно вината на обвиняемия и което долноинстанционният съд не е взел предвид.“

ПРАВОТО

I. СТАТУС НА ЖЕРТВА НА ВТОРАТА ЖАЛБОПОДАТЕЛКА

31. Съдът счита за необходимо най-напред да се произнесе по отношение на статуса на жертва на втората жалбоподателка. Той потвърждава, че понятието „жертва“, посочено в член 34 от Конвенцията визира лицето, което е било пряко засегнато от въпросното действие или бездействие (виж, наред с други източници, *Vatan срещу Русия*, по. 47978/99, § 48, 7 октомври 2004 г.).

32. В настоящия случай само първият жалбоподател е бил малтретиран, бил е задържан и е бил осъден, като присъдата му в следствие е била отменена. Поради това Съдът смята, че жалбата, доколкото тя се отнася до втората жалбоподателка, е несъвместима *ratione personae* с разпоредбите на Конвенцията по смисъла на член 35 § 3 и следва да бъде отхвърлена в съответствие с член 35 § 4 от Конвенцията.

33. Следователно Съдът ще ограничи разглеждането на оплакванията, повдигнати в настоящата жалба до тези, които засягат първия жалбоподател, който – за улеснение – от тук нататък ще бъде наричан „жалбоподателят“.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕ 5 § 5 И 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА И ЧЛЕН 3 ОТ ПРОТОКОЛ 3 № 7 КЪМ КОНВЕНЦИЯТА

34. Жалбоподателят се оплаква, че искът му за неимуществени вреди в следствие на малтретирането му, на незаконния му арест и задържане и на несправедливата му присъда е бил отхвърлен. Той се позовава на членове 3, 5 и 6 от Конвенцията. Съдът смята, че настоящото оплакване следва да бъде разгледано по членове 5 § 5 и 13 от Конвенцията и член 3 от Протокол № 7 към Конвенцията, които предвиждат следното:

Член 5 § 5 от Конвенцията

„Всяко лице, арестувано или лишено от свобода в нарушение на изискванията на този член, има право на обезщетение.“

Член 13 от Конвенцията

„Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени от тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.“

Член 3 от Протокол № 7 към Конвенцията

„Когато влязла в сила присъда бъде впоследствие отменена или е последвало помилване въз основа на нови или новооткрити обстоятелства, които доказват, че е била допусната съдебна грешка, лицето, изтърпяло наказанието в изпълнение на такава присъда, се обезщетява съгласно закона или практиката на съответната държава, освен ако се докаже, че неразкриването навреме на неизвестния факт се дължи изцяло или частично на самия него.“

A. Допустимост

35. Съдът отбелязва, че е възможно да възникне въпрос относно времевата му компетентност да разгледа обстоятелствата, свързани с оплакванията на жалбоподателя, имайки предвид факта, че оплакванията му по членове 3, 5 и 6 от Конвенцията относно малтретирането му, незаконния му арест и задържане и несправедливата му присъда попадат извън компетентността на Съда *ratione temporis* (виж параграфи 55-57 по-долу). Съдът обаче отбелязва, че разследването относно малтретирането на жалбоподателя, осъждането на полицейските служители и последващото производство за присъждане на обезщетение са се случили след датата на влизане на Конвенцията в сила за Армения. Поради това Съдът счита, че

оплакванията на жалбоподателя по членове 5 § 5 и 13 от Конвенцията и член 3 от Протокол № 7 към Конвенцията попадат в компетентността му *ratione temporis*.

36. Съдът счита също така, че тези оплаквания не са явно необосновани по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията. Не е установена друга причина за обявяването им за недопустими. Поради това те трябва да бъдат обявени за допустими.

В. По същество

1. Становища на страните

(а) Правителството

37. По отношение на оплакването по член 5 § 5 правителството твърди, че това оплакване предполага нарушение на една или повече от разпоредбите на член 5, което не е така в настоящия случай. През дадения период арестуването и задържането на жалбоподателя не са били в нарушение на член 5, тъй като националните съдилища са действали в съответствие със закона. Няма нарушение на член 5 § 1 (а), тъй като жалбоподателят в бил осъден от компетентен съд и няма нарушение на член 5 § 1 (с), тъй като арестуването на жалбоподателя е било с цел изправянето му пред компетентен орган по подозрение, че е извършил изнасилване и убийство. През дадения период националният съд не е разполагал с никакви доказателства, които да оправдаят приемането на различно решение. Няма нарушение на член 5 § 2, защото в деня на арестуването му жалбоподателят е подписал протокола за арест, така че очевидно е разбирал причините за арестуването му. Няма нарушение и на член 5 §§ 3 и 4.

38. Правителството също твърди, че последващата отмяна на присъдата на жалбоподателя и прекратяването на наказателното производство срещу него не превръща ареста и задържането му в несъвместими с член 5, защото те са били извършени в съответствие с изискванията на този член и въз основа на обосновано подозрение.

39. По отношение на член 13 правителството твърди, че на жалбоподателя е било предоставено подходящо обезщетение. По-точно, веднага след откриването на новите обстоятелства, е било образувано наказателно производство срещу полицейските служители, на жалбоподателя е бил даден статус на жертва, полицейските служители са били осъдени, наказателното производство срещу жалбоподателя е било прекратено и искът му за имуществени вреди е бил уважен. Освен това, главният прокурор е изпратил на жалбоподателя официално извинение за допуснатата съдебна грешка.

Всички тези мерки трябва да бъдат счетени за достатъчни като обезщетение за неимуществени вреди. Освен това обстоятелствата по настоящото дело се различават от тези по делото *Keenan срещу Обединеното кралство* (no. 27229/95, § 130, ECHR 2001-III) и *Kontrová срещу Словакия* (no. 7510/04, § 64, 31 май 2007 г.), тъй като настоящият случай не повдига въпрос по член 3.

40. На последно място, по отношение на член 3 от Протокол № 7 правителството твърди, че на жалбоподателя е било предоставено адекватно обезщетение. По-точно, били са му присъдени имуществени вреди и е получил официално извинение от службата на главния прокурор, което би трябвало да се счита за достатъчно обезщетение за неимуществени вреди. Освен това, член 3 от Протокол № 7 изисква изплащането на обезщетение съгласно закона или практиката на съответната държава. Така, обезщетението за неимуществени вреди – под формата на извинение – което жалбоподателят е получил, не е било произволно, тъй като това е често срещана практика в подобни ситуации.

(b) Жалбоподателят

41. Жалбоподателят твърди, че членове 3, 5 и 6 са приложими в неговия случай и поради това присъждането на справедливо обезщетение е от първостепенно значение. Полученото извинение не може да бъде взето сериозно, защото освен официалното писмо, главният прокурор му е изпратил и копие от книгата на Александър Дюма „Граф Монте Кристо“. Все пак е необходимо страданието, психическият тормоз и острата физическа болка, на които той е бил подложен в продължение на пет години и половина, да бъдат обезщетени по начин, по-разумен от едно просто извинение. Освен това на 1 септември всяка година арменската държавна телевизия е излъчвала подготвена от арменската полиция програма, в която се е твърдяло, че жалбоподателят се е признал за виновен. Така той непрекъснато е бил унижаван в очите на обществото, а след оправдаването му властите не са направили нищо, за да възстановят репутацията му. През 2007 г. той се е оженил, но все още не може да има деца. Лекарите смятат, че това се дължи на осъждането му. Той също така страда от постоянен отит на лявото тъпанче и от двустранна глухота от първа към втора степен в резултат на ударите по ушите му. Той все още използва болкоуспокояващи лекарства, а глухотата му е необратима. За тези страдания националните съдилища не са му присъдили никакво обезщетение, въпреки че е било доказано, че е бил малтретиран. На последно място, аргументът на правителството, че арестът му е бил извършен в съответствие с член 5 и е бил основан на обосновано подозрение, е неприемлив, тъй като белезите от упражненото върху него насилие са били ясно видими върху тялото

му. Освен това той непрекъснато е отказвал да се признае за виновен пред съда и е обжалвал присъдата си пред всички инстанции.

2. Преценката на Съда

42. Съдът счита за необходимо първо да разгледа оплакванията по член 13 от Конвенцията и член 4 от Протокол № 7 и след това да се занимае с оплакването по член 5 § 5 от Конвенцията.

(а) Член 13 от Конвенцията

43. Съдът отново отбелязва, че поради липса на компетентност не може да разгледа обстоятелствата, свързани с малтретирането на жалбоподателя в полицейското управление, за да реши дали то противоречи на изискванията на член 3 от Конвенцията (виж параграфи 55-57 по-долу). Той обаче подчертава, че намирането на действително нарушение на друга разпоредба на Конвенцията не е предпоставка за приложението на член 13. Член 13 гарантира наличието на национално ниво на вътрешноправно средство, което да гарантира приложението – и следователно да дава възможност да се твърди нарушение – на същността на правата и свободите по Конвенцията под формата, в която те са провъзгласени в националния правен ред. Така, за да бъде приложим член 13, е достатъчно лицето да има защитимо оплакване по смисъла на Конвенцията (виж *Boyle and Rice срещу Обединеното кралство*, 27 април 1988 г., § 52, Series A no. 131).

44. Съдът отбелязва, че в решението на окръжния съд в Лори от 14 юни 2005 г., с което двама от замесените полицейски служители са били осъдени, националните съдилища безспорно са установили, че полицаи са малтретирали жалбоподателя (виж параграф 18 по-горе). Следователно Съдът счита, че несъмнено жалбоподателят е разполагал пред националните съдилища със защитимо оплакване по член 13, че е бил подложен на отношение, забранено от член 3 от Конвенцията.

45. Жалбоподателят е завел гражданския си иск за вреди, включително такива от претърпяното малтретиране, в отделно производство, което той е инициирал след като полицаите са били осъдени, и в което е искал, *inter alia*, присъждането на неимуществени вреди (виж параграф 22 по-горе). На жалбоподателя обаче не е било присъдено обезщетение за неимуществени вреди, защото националното право не предвижда такова обезщетение.

46. Следователно възниква въпросът дали в този контекст член 13 изисква такова обезщетение да бъде предвидено в закона. Когато това е уместно, Съдът сам присъжда справедливо обезщетение, признавайки, че болка, стрес, безпокойство и раздразнение могат да бъдат основание за присъждането на неимуществени вреди. Той вече е постановявал, че при нарушение на членове 2 и 3 от Конвенцията,

които са сред най-важните разпоредби на Конвенцията, присъждането на обезщетение за неимуществени вреди, настъпили в резултат на нарушението, трябва по-принцип да бъде едно от възможните вътрешноправни средства за защита (виж *Keenan*, цитирано по-горе, § 130, и *Kontrová*, цитирано по-горе, § 64).

47. В настоящия случай Съдът заключава, че жалбоподателят е трябвало да има възможност да претендира неимуществени вреди, претърпени в резултат на малтретирането му. Тъй като арменското право не предвижда такова обезщетение, жалбоподателят е бил лишен от ефективно вътрешноправно средство за защита.

48. Следователно има нарушение на член 13 от Конвенцията.

(b) Член 3 от Протокол № 7 от Конвенцията

49. Съдът подчертава, че целта на член 3 от Протокол № 7 е да предостави право на обезщетение на лица, които са били осъдени в резултат на съдебна грешка, когато националните съдилища са отменили присъдата поради ново или новооткрито обстоятелство. Поради това член 3 от Протокол № 7 не се прилага преди присъдата да бъде отменена (виж *Matveyev срещу Русия*, по. 26601/02, §§ 38-39, 3 юли 2008 г.).

50. В настоящия случай тъй като присъдата на жалбоподателя е била отменена и той е потърсил обезщетение след 1 юли 2002 г., датата на влизане в сила на Протокол № 7 за Армения, условията за юрисдикция *ratione temporis* са налице (*ibid.*). Освен това, Съдът не се съмнява, че настоящият член е приложим към случая на жалбоподателя, тъй като всички необходими изисквания за това са изпълнени.

51. По отношение на спазването на гаранциите на член 3 от Протокол № 7 Съдът смята, че докато тази разпоредба гарантира изплащането на обезщетение съгласно закона и практиката на съответната държава, това не означава, че обезщетение не се изплаща, ако националното право и практика не предвиждат такова обезщетение (виж също параграф 25 от Обяснителния доклад към Протокол № 7 към Конвенцията, параграф 30 по-горе). Освен това Съдът счита, че целта на член 3 от Протокол № 7 не е просто да бъдат възстановени имуществени загуби, причинени от неправилната присъда, но и да предостави на лицето, осъдено в резултат на съдебна грешка, обезщетение за неимуществени вреди, причинени от страдание, безпокойство, несгоди и загуба на радостта от живота. В настоящия случай жалбоподателят не е получил такова обезщетение.

52. Следователно има нарушение на член 3 от Протокол № 7 към Конвенцията.

(с) Член 5 § 5 от Конвенцията

53. Съдът отбелязва, че това оплакване е свързано с оплакването, разгледано по-горе, и следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

54. Предвид заключението по член 3 от Протокол № 7 (виж параграф 52 по-горе), Съдът счита, че в настоящия случай не е необходимо да разглежда въпроса дали има нарушение на член 5 § 5 от Конвенцията.

III. ДРУГИ ТВЪРДЯНИ НАРУШЕНИЯ НА КОНВЕНЦИЯТА

55. Жалбоподателят също се оплаква, че малтретирането му, незаконният му арест и несправедливата му присъда са нарушили гаранциите на членове 3, 5 и 6 от Конвенцията.

56. Съдът подчертава, че в съответствие с общите правила на международното право разпоредбите на Конвенцията не обвързват договарящата държава по отношение на действия или факти, които са се случили или на положение, което е било преустановено, преди влизането в сила на Конвенцията по отношение на тази държава (виж *Blečić срещу Хърватска* [ГК], no. 59532/00, § 70, ECHR 2006-III). Съдът отбелязва, че събитията, от които жалбоподателят се оплаква, са се случили преди датата на влизане в сила на Конвенцията по отношение на Армения, а именно 26 април 2002 г.

57. Следователно тази част от жалбата е несъвместима *ratione temporis* с разпоредбите на Конвенцията по смисъла на член 35 § 3 и трябва да бъде отхвърлена съгласно член 35 § 4.

58. На последно място, жалбоподателят се оплаква, позовавайки се на същите членове, че искът му за имуществени вреди не е бил удовлетворен изцяло.

59. Вземайки предвид материалите, с които разполага и доколкото това оплакване попада в компетентността му, Съдът намира, че то не разкрива нарушение на правата и свободите, гарантирани от Конвенцията и Протоколите към нея. Следователно тази част от жалбата трябва да бъде отхвърлена като явно необоснована съгласно член 35 §§ 3 и 4 от Конвенцията.

IV. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

60. Член 41 от Конвенцията предвижда:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

А. Вреди

61. Жалбоподателят претендира имуществени вреди, включително разноси и пропуснати ползи, в размер на 34 000 000 арменски драми. Той също претендира и неимуществени вреди в размер на 274 959 евро.

62. Правителството счита, че претенцията на жалбоподателя за имуществени вреди е необоснована и всъщност вече е била удовлетворена от националните съдилища и че претенцията му за неимуществени вреди е неоснователна.

63. Съдът не намира причинно-следствена връзка между намереното нарушение и претендираните имуществени вреди и следователно отхвърля претенцията за такива вреди. От друга страна, той присъжда на жалбоподателя неимуществени вреди в размер на 30 000 евро.

В. Разноси

64. Жалбоподателят също претендира 1 000 000 драми за разноските пред Съда, включително такива за адвокатско възнаграждение, превод и пощенски разходи.

65. Правителството счита, че претенцията на жалбоподателя за разноси не е напълно обоснована.

66. Съгласно практиката на Съда жалбоподателят има право на възстановяване на разноските само доколкото тези разноси са действителни и необходими и са разумни по отношение на техния размер. В настоящия случай предвид тези критерии и представените пред него документи, Съдът счита за разумно да присъди на жалбоподателя сумата от 500 евро за разноси във връзка с производството пред него.

С. Лихва за забава

67. Съдът намира за уместно лихвата за забава да бъде определена въз основа на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обяви* оплакванията относно отхвърлянето на иска на жалбоподателя за неимуществени вреди за допустими по

членове 5 § 5 и 13 от Конвенцията и член 3 от Протокол № 7 към Конвенцията, а останалите оплаквания за недопустими;

2. *Реши*, че има нарушение на член 13 от Конвенцията;
3. *Реши*, че има нарушение на член 3 от Протокол № 7 към Конвенцията;
4. *Реши*, че не е необходимо да разглежда оплакването по член 5 § 5 от Конвенцията;
5. *Реши*,
 - (а) че в три месечен срок от датата, на която настоящото решение стане окончателно в съответствие с член 44 § 2 от Конвенцията, ответната държава ще заплати на жалбоподателя следните суми, конвертирани в националната валута на ответната държава по курса към деня на извършване на плащането:
 - (i) 30 000 евро (тридесет хиляди евро), плюс евентуалната сума за дължими данъци и такси, за неимуществени вреди;
 - (ii) 500 евро (пет стотин евро), плюс евентуалната сума за дължими данъци и такси, за разноски;
 - (б) че от изтичането на гореспоменатия тримесечен срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочените суми в размер, равен на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта;
4. *Отхвърли* останалата част от претенцията на жалбоподателя за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и съобщено в писмен вид на 12 юни 2012 г., в съответствие с правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Santiago Quesada
Секретар

Josep Casadevall
Председател

© Съвет на Европа/Европейски съд по правата на човека, 2013 г.

Официалните езици на Европейския съд по правата на човека са английски и френски. Този превод не обвързва Съда и Съдът не поема никаква отговорност за качеството му. Той може да бъде свален от базата данни с практиката на Европейския съд по правата на човека HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) или от всяка друга база данни, на която Съдът го е предоставил. Той може да бъде възпроизвеждан за нетърговски цели, при условие че е цитирано пълното заглавие на делото и посочената по-горе информация за авторските права. В

случай че възнамерявате да използвате за търговски цели която и да било част от този превод, моля свържете се с publishing@echr.coe.int

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.